

בירור דעת תורה בענין מלחמת הציונים בעתים הללו

מה שיוצא מספרי דבי רב של מורן רביה"ק מסאטמאר זצוקללה"ה "ויואל משה" ו"על הגאולה ועל התמורה"

בענין מה שהרבה משתמשים בטענה של הציונים, שלא הי' להם עצה אחרת להשקיט הסכנה מצד הערביים [הנמשך והולך כבר זמן ארוך], רק ע"י דרך זה לצאת למלחמה ולהרוג הרוצחים, הנה טענה זו וכיוצא בה כבר נזכר כמה פעמים בספרי רבינו, ונעתיק מה שהשיב לגבי הנדון שהי' בימים ההם, ומזה נלמד ממה ששייך להנדון שבזמננו.

ותחלה נקדים ב' יסודות שצריך לידע קודם שמתחילין לבאר עפ"י תורה מתי שמותר להכניס את ישראל למלחמה:

(א) ¹ מבואר בכמה מקומות בתנ"ך ובדברי חז"ל שאי אפשר לבוא תשועה לישראל אלא ע"י שומרי תורה ומצוות בתכלית שאין בהם אפי' חטא קטן, וגם זה יש להם זכות התורה שעוסקין בתורה בכל יום ומשכימין ומעריבין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, ונעתיק קצתם.

במדרש רבה פ' נשא הלשון: וכן אמר משה לישראל, בשעה שאתם יוצאים למלחמה הזהירו שלא יהי' בכם עון ניאוף, שאם יש עון זימה ביניכם הקב"ה הנלחם לכם הוא ישוב מאחריכם ואתם נמסרים ביד שונאיכם וכו', אמר להם משה לישראל, הווי יודעין שאין הקב"ה מייחד שמו בישראל שהוא נקרא א-לקיך אלא בזמן והיה מחנך קדוש, ואותה שעה הוא משרה שכינתו ביניכם והוא מציל אתכם מיד אויביכם ומוסר שונאיכם וכו'. והביא שם עוד אח"כ במדרש דצריך שלא יהיו פסולי יחסין ביוצאי מלחמה, לפי שאין הקב"ה מייחד שמו עליהם ואינו מסייעם במלחמה. במלחמת מדין, אף שהיתה מלחמת מצוה, כתיב בפרשת מטות החלצו מאתכם אנשים, ודרשו חז"ל במדרש דהיינו צדיקים, וכן הי' גם במלחמת עמלק, שנאמר בחר לך אנשים, דהיינו גבורים ויראי חטא כמ"ש רש"י שם שתהא זכותן מסייעתן. ובאור החיים ה' פרשת מטות כתב שלא היה בהם אפי' כל שהוא מהרהור עבירה שלא יתעורר עליהם המקטרג בעת המלחמה.

ומפורש הדבר יותר בתנא דבי אליהו (א"ר סק"ט) שהראה הקב"ה בנבואה לדבורה הנביאה כמה הקב"ה מושיע את ישראל מבין העכו"ם, בבנים שהם משכימין ומעריבין לבתי כנסיות ובתי מדרשות ועוסקין בתורה בכל יום תמיד וכו'. ² וכן מצינו בירבעם בן יואש שהיה שומר תורה ומצוות בתכלית והיה לו מסירות נפש עבור התורה הק', והיה מלך עפ"י נבואה, וגם היתה אז סכנה שלא יהיה ח"ו כליה לישראל, עם כל זה הקשה בתנב"א פ"ז, מה נשתנה ירבעם בן יואש שבאה ישועה גדולה לישראל על ידו, ותי' דהיה לו זכות גדול שלא קבל לשון הרע על אמציה הנביא אף שהתנבא לו פורענות.

עכ"פ ברור שא"א שתבוא ישועה לישראל רק ע"י צדיקים שאין בהם חטא ויש להם זכותים גדולים, א"כ ברשעים הללו שהמה כופרים בכל במציאות השי"ת ³ באופן שלא היתה כמוה מיום הוסדה הארץ, וכופרים לגמרי בתוה"ק ובדברי הנביאים, ⁴ ולא לעצמם לבד הם פושעים, אלא שמסיתים ומדיחים ומעבירים על הדת באופן נורא אשר כמוה לא נהייתה, ועוד יותר שע"י הצלחתם הם מרבים עוד יותר שמדיות בישראל, האיך אפשר שתבוא על ידם ישועה לישראל נגד הנבואה הנ"ל שנאמרה לדבורה ונגד פסוקי התורה המפורשים כן כנ"ל, ובודאי מי שמאמין בהשי"ת ובדברי הנביאים לא יוכל להאמין בשו"א כי באה ישועה לישראל על ידם, כי זה הוי כפירה בתוה"ק ובדברי הנביאים.

⁵ וביותר אחר שבזה מרבים שמדיות כנ"ל, האיך אפשר לחשוב כן שירצה השי"ת ח"ו כן שתבוא על ידם הצלחה להרבות שמד והעברה על הדת.

(ב) ⁶ וכ"ז גם אם לא היה ע"י כח מלוכה ובפעולה של דחיקת הקץ אלא סתם ע"י פושעים לא שייך שתהיה הצלה על ידם, אבל עוד יש בזה, דאחר שכ"ז הוא בכח המלכות שנעשה בהעברה על השבועות לדחוק את הקץ, הרי מצד זה לבד לא שייך כלל שתהיה מזה הצלה לישראל, דהרי מפורש בדברי חז"ל בכמה מקומות שדחיקת הקץ לפני הזמן מביא סכנה גדולה לישראל, ונעתיק קצתם.

דהנה כתב בעל העקידה דלא רצה יעקב להסכים לעשו להיות לו מלוכה קודם ביאת המשיח, דאם יקדים יום אחד לפני הזמן יש סכנה ח"ו לכלל ישראל שיהיה חלילה ומתו כל הצאן, ומבואר בגמרא שהחכמים דנו את בן כוזיבא שחייב מיתה ולכן נהרג אח"כ, אף שידעו חז"ל מה שיצא ע"י הריגתו שהיה אז הרג רב יותר מבזמן החורבן, ונגדעה קרן ישראל ואינו עתיד להחזיר עד שיבוא בן דוד, ועכ"ז הכריעו חז"ל דחייב מיתה מאחר שראו שאינו מלך המשיח, וא"כ הרי מלכותו בגדר דחיקת הקץ וזה הוא סכנה גדולה לישראל,

¹ עה"ג ועה"ת עמ' מ"ב-מ"ג, ועי' בעמ' ד' ד"ה גם, ויואל משה מאמר א' סי' קל"ח.

² ויואל משה שם ד"ה גם מבואר.

³ ויואל משה עמ' ד' ד"ה אמנם

⁴ ויואל משה שם סי' קל"ח ד"ה ואם

⁵ עה"ג וע"ה עמ' כ"ט בסופו, ויוא"מ שם.

⁶ ויוא"מ סי' קל"ז-קל"ט.

ומי יודע מה שיכול לצמוח מזה, לכן הכריעו דאף שיהיה הרג רב עכ"ז הוי זה בוחר הרע במיעוטו והצלה פורתא שלא יהיה ח"ו מה שאפשר לצאת מעון דחיקת הקץ, וכן מפורש עוד בכמה מקומות.

עכ"פ מפורש בדברי חז"ל שכל מלוכה זו מביא סכנה גדולה ועצומה לכלל ישראל, האיך אפשר להאמין שמזה שאמרו שהוא סכנה תבוא הצלה לישראל.

ומאחר שדברי השי"ת ודברי התוה"ק הם נצחיות ולא ישתנו זיז כל שהוא בשום מצב, הרי ברור דא"א שע"י הציונים תבוא הצלה לישראל.

ועתה נשוב לבאר מה שכתב רבינו לגבי הטענה שיש הכח להמלחמה להציל את ישראל, הנה ראשית נבאר עפ"י תורה באיזה אופן מותר להכניס את ישראל למלחמה, דמבואר בסנהדרין וברמב"ם דאין מוציאין את ישראל אף למלחמת רשות אלא עפ"י סנהדרין של ע"א, ולמלחמת של מצוה [ונכלל בזה ג"כ כשישראל הם בעת צר שיש סכנה משונאים כמ"ש הרמב"ם] אין צריך סנהדרין אבל צריך שיהיה עפ"י מלך, והיינו במלך שיש לו דין מלך עפ"י תורה, שנתמנה עפ"י נביא וסנהדרין של ע"א, ובהיות כל ישראל על אדמתן ובישובן, ומי שעובר ע"ז ומוציא את ישראל למלחמה שלא עפ"י דעת תורה, הרי הוא רוצח ושופך דם, דבכל מלחמה יש הריגות אף אם תהיה הצלחה גדולה ואף הגבור והנוצח יאבד נפשות במלחמה, וחזן מזה ביציאה למלחמה [דאין ברור מה יהיו התוצאות] מסכנים דמי אלפים ורבות מישראל.

וגם מבואר בדברי חז"ל, דאף בסנהדרין ומלך כשהיו צריכים לצאת למלחמה היו שוקלים הדבר היטב אם אין דרך אחר להציל את ישראל, ואם ע"י המלחמה לא תהיה הצלה ברורה, וכ"ש אם יכניסו בזה בסכנה יותר גדולה, הכריעו דאין לצאת אף אם נשארו בסכנה, [וכמו שמבואר במסכת גיטין בר' יוחנן בן זכאי בזמן חורבן בית שני, ועי' במס' פסחים דף קי"ח הדרש על הפסוק בזר עמים קרבות יחפצון ובמהרש"א שם].

ועתה נשוב לגבי הטענה של הציונים והנגררים אחריהם, דהיה הכרח לצאת למלחמה כדי להציל את ישראל מסכנה, הנה שם יש ע"ז ה' תשובות:

א) דזה דבר גלוי וידוע לכל רואי האמת, כי כל ההתגרות מהערביים ומקור הצרות גם הסכנה הזו ממה שרצו עכשיו להציל, נמשך אך ורק כתוצאה מקיומה של המדינה בממשלת הציונים, והממשלה הציונית היא שהציתה חרון אפם של הערביים בהתגרות עמהם באופנים שונים, וברור הדבר כי אילו היו מוותרים גם עכשיו על המדינה בממשלת הרשעה הזו, לא הי' ולא נהי' שום סכנה, ולא היה שום צורך לסכן את ישראל בסכנת מלחמה.

א"כ נמצא דאין הנדון בזה משום הצלת ישראל, רק להציל רעיון הטמא של מדינתם, והרי ברור שעל סמך סיבה זו להחזיק במדינה הטמאה הזו אין היתר אפילו לאבד נפש אחת מישראל בשביל כל המדינה הציונית כולה, ואף שהרשעים רוצים בקיומה ודעת העולם נגרר אחר דעתם הנפסדה, אבל דעת התוה"ק לא תשתנה ולא תזוז מדרך האמת, ¹⁰ וכל מי שיש לו אפי' מחשבה שיש צורך במדינתם הרי הוא מודה בע"ז בלי ספק, ונפשות מישראל הם הפקר בעיניו, והיפוך דעת התוה"ק שחסה על כל נפש ונפש מישראל.

ב) ואפי' לשיטתם הרשעה הרוצים בקיומה של המדינה מצד התאוה להיות ככל הגוים ולמלאות תאוות לבם בעקירת הדת ותוה"ק, הלא ברור דעפ"י תורה מחוייבים לעשות כל טעדיקי שבעולם למנוע לבוא במלחמה, ונצטוינו בתורה דצריך לקרוא לשלום אפי' עם שונאינו, והרשעים הללו לא לבד שלא השתדלו לתווך השלום אלא מתגרים באומות כל ימיהם ¹² ועושים מלחמות עבור להרחיב גבולם ושאר תועלת המדומה, ואילו היו מוותרים על רצונם היה אפשר למנוע כל המלחמה, וכל מה שאומרים סברות שהיה הכרח לצאת למלחמה, הם סברות בדויות שאין כדאי לטפל בהם ואין נפ"מ בכל זה, דברור לכל בר דעת ושכל הישר דעל סמך סברות בדויות כאלה אין היתר עפ"י דעת תורתנו הקדושה להפקיר נפשות ישראל להריגה ולסכנה ח"ו.

ג) דגם מדברי עצמם מופרך כל טענתם דבאו בטענה שהיה ספק פקוח נפש ע"י שהשונאים איימו עליהם שבאו להשמיד ולהרוג ולאבד, הרי דברים אלו אינם אלא דברי לעג והוא רק לאחזות עינים, דהרי דבר גלוי שלא זאת בפעם הראשונה שאמרו כן וכבר אמרו כזאת פעמים אין מספר וזמנים טובא בשנים האחרונות, וממה נפשך אם האמינו הציונים לדברי התפארות גבורתם וחשבו שיש בכחם

⁷ סנהדרין דף ט"ז ע"א, וברמב"ם פ"ה מהל' מלכים ה"א, עי' עה"ג ועה"ת עמ' קצ"ו ד"ה ובעיקר עוד מ"מ בזה.

⁸ עה"ג ועה"ת עמ' קצ"ח, ועיי"ש עמ' י"ב ד"ה וכמה ועמ' פ"ט ד"ה והרי וד"ה שאחריו.

⁹ עה"ג ועה"ת עמ' פ"ה ד"ה והנה ועמ' קצ"ב ד"ה ראשית.

¹⁰ לשון רבינו שם עמ' פ"ו סוד"ה וגם

¹¹ שם עמ' קצ"ג ריש ד"ה שנית וד"ה שאחריו.

¹² שם עמ' פ"ו ד"ה אלא.

¹³ שם עמ' קצ"ו ד"ה ומה.

לקיים מה שאיימו עליהם, למה לא פחדו מהם עד עכשיו, והיה להם להשתדל לתווך שלום עמהם וכ"ש שלא להתגרות בהם מצד היראה מהם.

ומדלא פחדו מהם כל הזמנים, ואדרבה שחקו מכל איומם, ע"כ שידעו היטב מחולשתם במלחמה, א"כ כל מה שאמרו שהוא בשביל פקוח נפש רק לאמתלא ועיקר כוונתם היה רק בשביל הניצוח והשררה שאין יכולים לסבול שיאמרו שהם חלשים וסובלים מאויבים וכו', ובשביל זה ודאי אין היתר להפקיר נפשות ישראל, ועפ"י תורה עשו מעשה רציחה שהפקירו נפשות ישראל ביציאתם למלחמה, וגרמו נפשות ישראל לאיבוד באלו שנהרגו במלחמות.

ד) ¹⁴ אחר כ"ז אם נניח שהיה כולו אמת שהיתה סכנה ולא היתה עצה אחרת, הרי מבואר דעפ"י דעת תורה אסור להוציא ישראל למלחמה רק באופנים הנ"ל במלחמת רשות עפ"י סנהדרין של ע"א, ומלחמת מצוה עפ"י מלך שיש לו דין מלך עפ"י תורה, והנה שניהם לא שייך בזמן הזה, דסנהדרין של ע"א נתבטל בזמן התנאים, ומלך עפ"י תורה בודאי אינו נוהג בזה"ז, דצריך לזה שיהיה נתמנה עפ"י נביא וסנהדרין של ע"א, ויהיו ישראל על אדמתן, וכ"ז אין לנו עוד לא נביא ולא סנהדרין ולא ישראל על אדמתן, א"כ מאחר שאין לנו סנהדרין ומלך עפ"י תורה הרי לא שייך בזה"ז, וכן מפורש בנודע ביהודה וחתם סופר דלא שייך בזה"ז כיבוש מלחמה אף במלחמת מצוה, וכ"ה בספר החינוך, דבכל המצות הנוהגות במלחמה כתב בכל אחד מהם דכולם אין נוהגים רק בזמן שישראל שרויין על אדמתם וישוכם, וכן רואים בכל הפוסקים ברי"ף ובטור ובשו"ע והנר"כ כולם לא הזכירו מענין מלחמת מצוה דמזה ברור דסברי דאינו נוהג בזה"ז.

א"כ ברור דאף במצב כזה שיש שונא הבא עליהם, דזה נקרא מלחמת מצוה כמ"ש הרמב"ם, מ"מ אין היתר להוציא את ישראל למלחמה בזה"ז כשאין לנו מלך עפ"י תורה, ובמצב זה עפ"י תורה צריכים לעשות כמו שעשו ישראל בכל זמן הגלות כשהי' עת צרה ברחו מן המקום ולא שעשו מלחמה עם השונא.

ה) ¹⁵ ועוד יותר יש בזה, דהרי מה שהיה צריך להיות דוקא עפ"י מלך הוא משום שמלך כזה הי' לו סיעתא דשמיא והשראת השכינה שיוכל לברר ולהכריע כדת של תורה בענין המלחמה שנוגע לפקוח נפש, דבזמן הבית כשהיו דנין בזה אם לצאת למלחמה היו דנים בזה בכובד ראש באימה וביראה אם יש הכרח בדבר להוציא את ישראל למלחמה, וגם בעת סכנה יש לדון אם המלחמה תביא תועלת להצלה או הסכנה קרובה לסכן את ישראל יותר.

וא"כ בזה שלא לבד שאין לנו סנהדרין ומלך, אלא ליתן כח ההכרעה לפושעים ומופקרים האלו שמוחזקים בזה לסכן את ישראל, שעד היום עושים זה תמיד שמתגרים באומות להעלות חרון אפם על ישראל, ומפקירים עי"ז נפשות אלפים ורבבות מישראל בארצות שונות, וזה ברור שעפ"י התורה א"א שיימסר לפושעים וכופרים הכח להכריע בדבר שיש פקוח נפשות וסכנת איבוד נפשות מישראל, ואין זה הצלה אלא רציחה ושפיכת דמים.

ומה שאומרים שיש חיוב להציל משום מצות לא תעמוד על דם רעך - ¹⁶ גם זה אינו נכון עפ"י תורה, דכתב הב"ח בחו"מ סי' תכ"ו דחיוב הצלה הוא רק בודאי הצלה ואין ספק שיבוא בעצמו לידי סכנה ע"י הצלה זו, דבמקום שיש אפי' ספק סכנה אינו חייב להכניס עצמו לזה להציל חברו, וכ"כ הסמ"ע שם דכן משמע בכל הפוסקים, ועיי"ש בפתחי תשובה בטעם הדבר.

עכ"פ זה בהצלה של יחיד דאז יש מקום שלא יהיה סכנה, בזה נאמר המצוה דלא תעמוד על דם רעך, אבל במלחמה דהסכנה קרובה ואין ההצלה ברורה וגם יש בזה האיסורים הנ"ל, בודאי דאין בזה משום לא תעמוד על דם רעך.

*

והנה כ"ז כתב רבינו על המצב שהי' אז במלחמת הציונים בימים ההם, ומזה נוכל לברר מה ששייך לזמן זה במלחמת הציונים של עתה, דהנה זה ודאי טעם הא' ודאי שייך גם עכשיו, דאם היו מוותרים על המדינה הי' נפרך כל הסכנה, דכל חרון אף של הערביים הוא מכח קיומה של המדינה הציונית ומעשיהם בכל עת להתגרות עמהם, וכשיוותרו ע"ז לא תהי' עוד שום סכנה לישראל, א"כ מכח זה לבד הרי ברור דאין זה מלחמה להצלה רק בשביל קיום המדינה.

ואף אם נניח דכבר עלה חרון אפם של הערביים כ"כ שלא יניחו אפם בזה אף דקשה לומר, הרי מצד טעם הב' ג"כ שייך דאף שהיה כבר איזה עסק לשלום, אבל אם היו מבקשים משאר מדינות לבוא לעזרתם ולומר להם שמוכנים לוותר על איזה דברים כדי שיהיה מנוחה מהסכנה, יש מקום לומר שהיו יכולים למנוע מליכנס למלחמה, ובפרט שזה ידוע לכל שכל פעולתם בזה למלחמה אינו מועיל להשקיט הסכנה אלא מגרה עוד יותר את הערביים בכל העולם כידוע לכל, ואם מתבוננים מה שהוא לתכלית ההצלה, בודאי שדרך זה

¹⁴ שם ד"ה והעיקר וד"ה שאחריו.

¹⁵ שם עמ' קצ"ח ועמ' צ' ד"ה ומעתה.

¹⁶ שם עמ' קצ"ח ד"ה ומדין.

של מלחמה אינו דרך המועיל, ואם היו מתווכים עצה ומבקשים משאר מלכיות שהם ישקטו הדבר לא היה מגרה את הערביים ולא הוצרכו להכניס את ישראל לסכנה, הן בעצם המלחמה והן בהעלאת חרון אפם של הערביים, אלא שהם אינם רוצים בזה מחמת גאוותם ובשביל להראות נצחון, נמצא שהוא מלחמה בשביל הנצחון, לא להצלה.

וגם בלא טעם זה, וגם אי נימא דטעם הג' לא שייך בזה דהי' ממש סכנה לישראל והם כווננו רק לטעם זה ולא לטעם נצחונם, אבל טעם הד' והה' הם דברים ברורים גם במלחמה זו, דעפ"י תורה אין שום היתר לכוף את ישראל לצאת למלחמה אף אם יש סכנה ממש, ואף בהכרעת צדיקים גדולים וכ"ש ליתן ההכרעה לפושעים ומופקרים.

מכ"ז ברור שעפ"י דעת תורה אם לא היתה שום עצה לתווך שלום, היו צריכים לעשות כמו שעשו ישראל בכל זמן הגלות לברוח ממקום סכנה ולא להפקיר דמם של ישראל, וממילא ברור שכל המלחמה הזו היא נגד התורה ויש בזה שפיכות דמים מכמה טעמים, ממה שהכניסו את ישראל לסכנה לאלו שהוציאו למלחמה, ולאלו שכבר נהרגו ל"ע במלחמה זו יש עליהם האשם של שפיכת דמם, וגם במה שהעלו החרון אף של הערביים בכל העולם.

ומזה יוצא עוד טעם למה שנתבאר דאי אפשר שתבוא ישועה לישראל על ידם, דאחר שכל פעולתם בזה הוא באיסור, הן מצד שהוא מחזק מדינתם כנ"ל והן מצד השפיכות דמים, ובמה שהוא באיסור אי אפשר שיהא בו הצלחה כמבואר בתורה פר' שלח למה אתם עוברים את פי ד' והיא לא תצלת, ובהעברת פי ד' אי אפשר שיהא בו הצלחה כמש"פ שם באבן עזרא (עי' דברי יואל פר' וישלח עמ' קפ"ב).

וחוץ מכ"ז הרי לפי היסודות הנ"ל א"א כלל להאמין שתבוא ישועה ע"י הרשעים וכופרים האלו ע"י הניאוף הנורא של מלכות המינות קודם ביאת המשיח.¹⁷ ואם רואים לפעמים איזה הצלחה בהם הוא רק כמו הצלחת ע"ז שאמרו חז"ל במס' ע"ז דף נ"ה הבא לטמא פותחין לו,¹⁸ וכל קיומם הוא רק בשביל שנתן הקב"ה כח להסט"א אפי' להעמיד חמה באמצע הרקיע לנסות בזה את העולם, אבל זה רק לשעה, אבל במה שיכול לצמוח מזה צריכים רחמי שמים מרובים, וכמו שנתברר בכל מלחמה שלהם שהשיגו אח"ז צרות רבות והריגות רח"ל.

ולשון רבינו בעה"ג ועה"ת:¹⁹ **וההכרח לקבל עליו עול מלכות שמים שלימה ולהיות חזק בדעתו בקבלה זו, שאף אם ח"ו עוד יצליחו הרבה וכו' לא יתפעל לב המאמין בהשי"ת ובתוה"ק אף זיז כ"ש, כי ידיעה ברורה היא שע"י מינים וכופרים ר"ל לא תבוא ישועה לישראל, והמאמין לא יחוש אף אם בא לפעמים איזה ענין שלא יוכלו להבינו על אתר.**

ואלו המחפים עליהם ומצדיקים אותם שעכשיו שונה וצדקו דבריהם, נכשלים בענין חמור עד מאוד, דמבואר בכמה מקומות בדברי חז"ל שהמחפים על רשעים נענשים כעוברי עבירה עצמם, כמבואר ביואל משה סי' ק"מ עיי"ש.

ולשון רבינו שם בקונטרס עה"ג ועה"ת:²⁰ **וכל המשתף וממזג דעת התורה עם דעת המינים והכופרים האלו הרי זה כופר ומין כמותם, ואפי' אם מתלבש באיצטלותא דרבנן ויכהן פאר ככהן הגדול. ואלו שאומרים שהועילו מעשיהם והביאו תשועה לישראל, חוץ שזה עצמו נגד האמונה, הרי מפיצים בזה יותר כח המינות בישראל, כי יורד לחדרי בטן השומעים שהקב"ה עושה תשועה לישראל ע"י מעשיהם של מפירי הדת, כמבואר שם ביואל משה סי' קל"ו באורך.**

וצריך להזהר מאוד להשגיח על דיבורו בזמנים אלו, ובדיבורים כאלו תלויים עיקרי אמונה, ויש אובד עולמו בשעה אחת ובדיבור קל.²¹

וגם במחשבה ליהנות כששומע באיזה הצלחה שלהם המדומה שהרגו איזה רוצח מפורסם וכדומה צריך לזהר מאוד, כמבואר במס' ע"ז דף י"ז ע"א שנענש ר' אליעזר בשביל שנהנה מאיזה ביאור של מין ולא התרחק ממנו שלא ישמע דיבוריו אע"פ שהביאור ההוא הי' אמת, דהנאה זו נחשב לחטא במחשבה כמו שפי' במהרש"א שם, ובמדרש קהלת מבואר עוד יותר דהנהנה מן המינים לא ימלט שלא יכנס בו מארס המינות וכמעט לית לי' אסותא.²²

ונסיים בלשון רבינו בספרו ויואל משה סוף סי' קמ"א, ובזכות אלה אשר לא כרעו לבעל ירחם עלינו השי"ת ויוציאנו מהחשכות הנורא מאפילה לאורה ומשיעבוד לגאולה במהרה בימינו אמן.

(נאמר בשיעור ויואל משה בביהמ"ד דסאטמאר אנטווערפן ביום עשרה בטבת תשס"ט ע"י הרה"ג ר' מאיר וויינבערגער שליט"א, נדפס לזיכוי הרבים ע"י שומעי לקח)

17 ויואל"מ סי' מ"ה ד"ה אבל.

18 שם סי' קל"ח בסופו.

19 עמ' צ"ד ד"ה והנה. עיי"ש ובד"ה שלאחריו.

20 שם ריש עמ' קצ"ו.

21 עה"ג ועה"ת עמ' ק"כ עיי"ש בפנים הלשון.

22 שם עמ' קמ"ד ד"ה עוד וד"ה שאחריו. וע"ז שם בס"י קנ"ו חומר הענין ליהנות ממעשי הרשעים, וכ' שם הלשון: והנאה זו בעצמו הוא עון פלילי יותר מהרבה עוונות, ובפרט שבלי ספק אותה הנאה גורמת לאמשוכי בתרייהו שמשבתח בלבו מעשי הרשעים ומקורי המינות ואפיקורסות.